

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 433

Březen-Duben 1993

VÁCLAV HAVEL OPĚT ZVOLEN PREZIDENTEM... 26. LEDNA 1993

VÝZNAMNÁ DATA ZE ŽIVOTA VÁCLAVA HAVLA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY

- 1936** Narodil se v Praze 5. října 1936, spisovatel, dramatik, ženat, manželka Olga.
- 1951—1955** Vyučil se chemickým laborantem, jako laborant pracoval na VŠCHT v Praze.
- 1954** Absolvoval večerní gymnázium.
- 1955—1957** Studium na ekonomické fakultě Českého vysokého učení technického v Praze.
- 1955—1958** Základní vojenská služba.
- 1959—1960** Jevištní technik v Divadle ABC v Praze.
- 1962—1966** Studium dramaturgie na divadelní fakultě Akademie múzických umění.
- 1965** Působil v redakční radě měsíčníku Tvář.
- 1968** Člen Klubu angažovaných nestraníků, předseda Kruhu nezávislých spisovatelů, člen výboru českého centra PEN-klubu.
- 1969** Je trvale sledován a odposloucháván STB, jako jeden z autorů výzvy Deset bodů, která odmítá politiku normalizace, je obviněn z podvracení republiky. Byla mu zakázána umělecká a tvůrčí činnost, pracoval jako dělník (m.j. v trutnovském pivovaru).
- 1970—1976** se věnuje dramatické a literární tvorbě.
- 1972** Organizuje petici za propuštění politických vězňů.
- 1975** Napsal otevřený dopis G. Husákoví o stavu společnosti, založil samizdatovou edici Expedice, ve které vycházela díla zakázaných autorů.
- 1977** Podílel se na vzniku Charty 77 a spolu s Janem Patočkou a Jiřím Hájkem se stává jejím mluvčím, čtyřikrát vězněn v letech 1977—89, ve vězení strávil téměř pět let.
- 1978** Člen Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS), mluvčí Charty 77 (XI. 78—II.79).
- 1989** Za účast na demonstraci při výročí Palachovy smrti znovu uvězněn a odsouzen k nepodmíněnému 8-mi měsíčnímu trestu, po 4 měsících na nátlak světové i domácí veřejnosti podmíněně propuštěn, v létě dává popud k masové protestní petici Několik vět, kterou podepsalo 30.000 občanů, je členem výboru českého centra PEN-klubu, prozatímním mluvčím Charty 77, 19. listopadu spoluzakládá Občanské Fórum.
29. prosince 1989 byl zvolen prezidentem České a Slovenské Federativní Republiky.
- 1990** 5. července 1990 byl znovu zvolen prezidentem ČSFR.
- 1991** Resignace V. Havla v souvislosti odpojení Slovenska.
- 1993** — 26. ledna 1993 Václav Havel znovu zvolen prezidentem České republiky.

VESTNIK

March-April 1993

Informative Organ of the
Czechoslovak National Council of America

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - O. Kovar

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telephone: (708) 656-1117

VĚSTNÍK

Březen-Duben 1993

Informační Orgán
Československé národní rady americké

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - O. Kovářová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650
Telefon: (708) 656-1117

Until further notice Věstník will be printed bi-monthly

Prozatímně Věstník bude vycházet každý druhý měsíc

SMÍŠENÉ POCITY

Děkuji redakci za blahopřání k mé osmdesátce. Číslo 80 není moc sympatické. Hodně pamatuje a nebezpečně se blíží k tomu druhému neznámému, ale jistému konci lidského života. Zatím ale zaplat' Bůh za všechny dary včetně dobrého zdraví.

Je hodně na co vzpomínat. Co bylo radosti v rodině, když otec s matkou se rozhodli v roce 1921 se vrátit do Čech, do svobodného Československa, do krásného, pověstného blanického kraje na česko-moravské vysočině, do rodiště rodičů, do Načeradce. Otec převzal hospodářství a s rodinou nadšeně obdělával jeho zamilovanou rodnou půdu.

Proti Chicagu ovšem život tenkrát na českém venkově byl těžší. Voda na jídlo se nosila v dřevěných putnách na zádech z městské kašny, svítilo se petrolejovou lampou, topilo se dřívím a pařezy a chyběly i jiné vymoženosti, běžné ve městě. Ale pole a vonné louky a chov dobytka dávalo celé rodině dobré živobytí, ale všichni v rodině na takovém malém hospodářství musili přiložit ruku k dílu. Nebyla to lehká práce.

Žilo se v klidu a míru a celý svět obdivoval budování mladé republiky po stránce politické, hospodářské, vzdělávací, umělecké a mravní v pravém duchu demokratických ideálů a zásad presidenta T. G. Masaryka a všech ostatních českých a slovenských spoluzakladatelů Československa. Všichni, kdo jsme tam vyrostli a žili v té době máme překrásné, nezapomenutelné vzpomínky, byla to opravdu pohádka mládí.

Bohužel, po necelých dvaceti letech začalo to všechno náhle končit. Nejdříve Evropa a postupně celý svět se zmítal v hrozně druhé světové válce s nesmírnými oběťmi. Naše země nejdříve trpěla pod hrůzovládou germánských okupantů a krátce po válce pod násilně nastolenou komunistickou vládou, nakonec podepřenou rudou armádou. A nastal útek do ciziny vlastenců, kterým hrozila persekuce a kteří nechtěli žít v nesvobodě.

Když konečně s rozpadnutím Sovětského svazu také východní Evropa se osvobodila a s ní naše republika v listopadu 1989 ve znamení "sametové revoluce", bylo velké nadšení a radovali jsme se z toho, že jsme se toho dočkali a mohli být svědky této radostné historické události. Doufali jsme, že se doma vše brzo urovná a že další řízení přejde hned v prvních svobodných volbách do rukou poctivých a schopných státníků a národohospodářů.

To se, bohužel, na 100% nestalo. Komunistická strana je i nadále zastoupena na důležitých politických a hospodář-

ských místech a ani president Havel nebyl v posledních volbách znovu zvolen. Nešťastná situace dále vyvrcholila rozdělením republiky. Od 1. ledna 1993 na základě voleb v červnu 1992 už neexistuje ani Československo s čárkou. Je to smutné datum v historii Čechů a Slováků.

Všichni, kdo jsme byli venku, v Americe anebo jinde, starokrajani a exulanti, obětovali jsme hodně času, energie a peněz v společném boji s lidem doma za osvobození. Hodně krajanů a emigrantů, kteří měli velké zásluhy, se toho nedočkali a situace během té doby často vypadala beznadějně. Nevěřili jsme ale, že bezpráví by se mohlo udržet na věčné časy. Věřili jsme, že musí přijít den, kdy vláda věci se vrátí do rukou našeho lidu. Z toho se teď radujeme, ale zároveň s obavami sledujeme další vývoj událostí po všech stránkách, také po stránce mravní a klademe si otázku, zdali si nabyté svobody vážíme a zdali si budeme umět a moci, zvláště po rozdělení republiky v dnešních rozháraných poměrech v Evropě svobodu udržet, žít spořádaně a vybudovat si respekt demokratického světa jako tomu bylo před druhou světovou válkou. Mám o tom smíšené pocity.

— K. Halaška

K 1. LEDNU 1993

Musím vzít realitu na vědomí.

Jako byl nacismus, komunismus a jeho nynější dozvuky v postkomunistických státech.

Ale nebudu s nimi kolaborovat a nestanu se československou separatistkou. Hnutím nejprve podporovaným státy poraženými v obou světových válkách, potom v Jugoslávii z humanitních důvodů k tomu se připojivších i jiných států. Tak na příklad Dr. Habsburg a jeho syn se ve Slovinsku angažovali ještě před prohlášením jeho samostatnosti.

Nikdy jsem nebyla přívrženkyní masového myšlení a jednání, ani urážlivé ješitnosti, znak to politické nezralosti.

Říkala jsem 70 let Petrohrad, nikdy Leningrad. A zůstanu i v tomto případě nadále při v minulosti osvědčené linii, byť by ji i velká většina z jakýchkoli důvodů odsuzovala.

Přeji občanům v Československu mnoho dobré vůle a vzájemného porozumění do budoucna. Bůh je ochraňuj před nesnášenlivostí, sobeckostí a dokonce snad i před nenávisť.

— Evženie Bujnová, Vídeň, Rakousko

Roční předplatné Věstníku — \$5

Dr. JÁN PAPÁNEK

*24. října 1896 — Brezová pod Bradlom
†30. listopadu 1991 — Scarsdale, NY

Je tomu rok co zemřel Dr. Ján Papánek, zakladateľ Amerického fondu pro československé uprchlíky v roce 1948, jeho prezident po dobu 40 let a prezident emeritus, spolupracovník Milana R. Štefánika, T. G. Masaryka, E. Beneše a Jana Masaryka. Od vzniku republiky v roce 1918 až do konce svého života byl Dr. Papánek součástí československého politického dění — doma, později v diplomatické službě, v Americe za války, ve Spojených národech po válce, a konečně v exilu po komunistickém puči v Československu.

Nejnámějším rysem charakteru Dr. Papánka bylo to, že byl neochvějně přesvědčeným zastáncem československé jednoty a Československé republiky.

Před řadou let se odehrála v československé exilové veřejnosti diskuse o československé jednotě, která byla vyprovokována některými radikálními slovenskými i českými separatistickými skupinami. Součástí diskuse v tisku byla anketa o tomto problému. Dr. Papánek napsal tehdy svůj "PŘÍSPĚVOK K ANKETE O ČESKOSLOVENSKÉ JEDNOTE". Domnívám se, že tento článek je důstojnou připomínkou prvního výročí smrti Dr. Jána Papánka, velkého Čechoslováka, nekompromisního bojovníka za československou jednotu v jednotné masarykovsko-štefánikovské Československé republice, i když se mnohým bude zdát nevhodným, nebo už zbytečným, vzhledem k tomu kam dospěl vývoj doma v Československu od tak zvané sametové revoluce, a zejména po volbách v červnu tohoto roku. — Je dobře, že se toho Dr. Papánek nedožil.

Vojtěch Jeřábek

President

American Fund for Czechoslovak Relief

(dříve Americký fond for československé uprchlíky)

* * *

Dr. JÁN PAPÁNEK

Príspevok k ankete o československej jednote

Všetci národne uvedomelí slovenskí vlastenci boli pred rokom 1918 jednotní v tom, že boj za národné práva v Uhorsku zostane vždy bezúspešný, ak sa bude pridrižovať iba slovenského nacionálneho programu. I Vajanský a rad iných Slovákov si toho boli vedomí a hľadali riešenie v panslavizme. Čo znamenal panslavizmus v cárskom i bolševickom Rusku, to najlepšie vedia legionári. Čo sa skrýva pod rúchom "slovanského spolubratstva" dnes, to zasa najlepšie vedia všetci Čechoslováci. Havlíček a Masaryk sa pozerali na Rusko triezvo a objektívne. A tak sa napríklad stalo, že boj ešte na cárskej pode Ruska vyhral Masaryk a nie Durych.

Mladá slovenská generácia predprevratovej doby si uvedomovala, že boj za slovenské práva a požiadavky je treba uplatňovať v širšej, reálnejšej forme, aby prinútila Maďarov k ústupkom. Proti heslu grófa Tiszu, že "slovenského národa niet", prišli Hlasisti s programom, že keď slovenský národ neexistuje, je tu národ československý a že Slováci, ako jeho zložka, majú v tomto národe svoju kultúru, vedu, bohatú minulosť a lepšiu budúcnosť. Ved' mnohí mladí Slováci, ktorých Maďari vylúčili zo škôl — keď slovenských

nemali — odchádzali dobrovoľne do českých škôl na Moravu, kde boli vítaní a podporovaní ako bratia.

Hlasisti alebo prúdisti si tento svoj názor a politiku, či zjednocovanie, či spolupatričnosť dali zistiť aj anketou, či akými plebiscitom o československom pomere bezprostredne pred prvou svetovou vojnou. Obrátili sa na 86 popredných slovenských i českých činiteľov s otázkou čo súdia o československom pomere. Odpoveď bola jednoznačná — vzájomnosť, jednota — medzi tými, čo sa vyjadrili (Elena Šoltészová, Samuel Zoch, Jozef Gregor-Tajovský, Martin Rázus, Ľudovít Medvecký, Ogor Štefánik, Anton Štefánek, Ivan Markovič, Ďuro Slávik, M. Bella, Samuel Osuský, Samo Daxner, Ľudovít Šimko, Ladislav Mojš, Emil Stodola, K. A. Medvecký a rad iných) sú zastúpené rozne povolania — kňazi evanjelickej a katolíckej cirkvi, učitelia, spisovatelia, právnici, lekári a podnikatelia. Pochádzali zo všetkých končín Slovenska. Veru bolo vtedy treba odvahy prejavovať takúto československú — z hľadiska maďarského — velezradné názory. Je škoda, že sa na tento dôležitý prejav slovenskej — československej — národnej vole zabúda. Je však treba si pripomenúť, že pred prevratom veľká väčšina slovensky uvedomelej časti národa videla záchranu slovenskosti jedine v československej jednote. Tam, kde bol nesúhlas, bol tento zabarvený osobnými motívmi.

Tiež v maďarskom parlamente odznelo viacero výstražných volaní o kultúrnom a náboženskom splynutí Slovákov s ich českými bratmi. Zlomok maďarských politických činiteľov si uvedomoval, že československá spolupatričnosť a spolupráca sú vážnym nebezpečením pre Uhorsko, a že drobné ústupky, najmä na kultúrnom poli, by tento nebezpečný zjednotovací pohyb zastavili. Maďarská vláda sa však cítila silná, neprikladala tomuto oživenému československému procesu náležitú dôležitosť a uspávala sa nádejou, že tisícročné panstvo sa nedá povaliť výkrikmi niekoľkých národné prebudených slovenských jedincov. Tým väčšie bolo neskor prekvapenie Maďarov, keď táto generácia vystúpila v úlohe správcov a organizátorov slovenského života v obnovenom československom spoložití v Československej republike. Neskoro, ale dobre si potom Maďari uvedomili, že hlásanie československej jednoty bolo reálnou požiadavkou, bolo volaním a bojom, ktoré vyviedli Slovákov spod maďarského jarma, zachránilo ich od záhuby; bolo plodom, ktorý im otvoril bránu k novému životu a slobode.

Československá myšlienka a republika povzniesla národ na nevídanú úroveň, zveládila slovenské povedomie a zdemokratizovala ľud. Behom 20 rokov dohonil Slovákov to, čo zameškal v predchádzajúcich 100 rokoch a postavila ho do radu vyspelých európskych národov, politicky, hospodársky i sociálne. Stalo sa skutkom to, čo sa predchádzajúcim generáciám ani len nesnívalo. Československá myšlienka a spoložitie nikoho neodnárodnili, naopak, vrátili národu i tých, ktorí boli už na ceste národnej vlačnosti, rezignácie a odnárodnenia. Nebyť Čechoslovákov, nebyť Československej republiky, nikdy by napríklad Bratislava a Košice neboli slovenskými mestami. Československá jednota znamená odstup od atomizácie a záhuby. Len v nej si Slováci môžu zaistiť svoju budúcnosť. Nemožu pripustiť, aby sa dostali do situácie pred rokom 1918 alebo po roku 1938. Sú len ratolesťou československého kmeňa a musia sa vynasnažiť, aby nestali sa suchou ratolesťou.

Proti povedomiu československej splupatričnosti, proti politike upevňovania jednoty sú iba tí, ktorí chcú mať slabé, choré srdce Európy, aby nastúpili do prázdnoty vytvorenej rozdelenými Čechmi a Slovákmi.

Keď sa pozrime na svoju minulosť zistíme, že sa v dejinách Čechov nedialo nikdy nič veľkého a vážneho, aby v tom nemali účasť i Slováci. A naopak. Nič veľkého a vážneho sa nedialo na Slovensku, aby v tom nehrali úlohu Česi. Bolo a je tomu tak na poli kultúrnom, hospodárskom, politickom i národnom. Tieto nerozlučné vzťahy diktujú držať sa nekompromisne československej jednoty.

Nevidel a nepočul som slovenského činiteľa — objektívne rozmýšľajúceho a kladne sa stavajúceho k československej republike — ktorý by nepriznal tieto skutočnosti. Ovšem mnohí dodávajú, že sa robili chyby — chyby v detailoch. — Česi vychovávajú robotov, na Slovensku zavádzajú pakultúru, privádzajú učiteľov, atď. Je samozrejmé, že sa robili chyby a bol by zázrak, keby sa nerobili, keď vývoj bežal tempom aspoň 10 rokov za rok. Robili sme ich oba, Česi i Slováci.

Ale má toto byť doводом k štátoprávnym zmenám — má sa hneď utekať od ústavy, ktorá zaistila Slovákovi všetky možnosti vývoja — má sa ísť experimentovať? Chyby treba naprávať ale základné princípy, ktoré viedli k slobode treba strážiť ako oko v hlave. Od základnej línie politiky, ktorá dala vznik Československej republike v roku 1918 se nesmie ustúpiť. Bolo by najväčšou chybou hľadať kompromis a súlad s požiadavkami nepriateľov Československa — akokoľvek sa títo volajú — Česi, Slováci, Maďari, Nemci, Poliaci, Ukrajinci, nacisti, alebo komunisti.

Silná Československá republika je trňom v oku všetkým tým, ktorí by chceli v strednej Európe inú než Masarykovskú ideológiu a poňatie. Nepriateľov neuspokoja žiadne kompromisy a každý krok v tom smere nás stavia na naklonenú rovinu ako prvý krok na ceste k rozkladu.

Z dovodov historických, národných, kultúrnych, politických a hospodárskych — v krátkosti z dovodov sebazáchovy — je treba udržať jednotu republiky a je treba upevňovať jednotu národa.

Problémom je decentralizácia; je treba hľadať také riešenie, ktoré uspokojí každého. S hľadiska čiste administratívneho, napríklad nebolo uspokojivé ani mať hlavné mesto v Bratislave, ale zo všetkých ostatných dovodov je vítane pre Slovákov a pre republiku stáť pevnou nohou na Dunaji. Tomu musia ustúpiť otázky lokálneho patriotizmu i pohodlia. Koľkokrát som počul sťažnosti ľudí z východného Slovenska, že by radšej išli si vybaviť veci do Prahy než do Bratislavy.

Potom je tu problém uplatňovania sa v celej republike. Nechcem, aby boli Slováci uzavretí v svojich vlastných hraniciach. Treba svoju činnosť a schopnosti rozvinúť po celej republike. Ale potom musí mať rovnaké právo i brat Čech na Slovensku. Nesmie sa stať — ako sa to i v exile prihodilo — že by Slovák upieral Čechovi právo hovoriť aj menom Slovákov — a súčasne si vyhrazoval právo hovoriť menom celého československého celku.

Konečne, prečo chceme meniť svoje ústavné základy a tým i celú ideológiu, ktoré sa tak osvedčili a experimentovať iba kvoli detailom a kritike nepriateľov. Dajme možnosť vývoju. Ved' sudetských Nemcov, ani Maďarov a tým menej separatistov v ich službách proti životným záujmom národa nepresvedčíme a tým menej získame ku konštruktívnej práci.

Som presvedčený, že naši nepriatelia neustanú v boji proti nám — ved' i dnes boj proti komunizmu je pre nich len druhoradý, najväčšieho nepriateľa vidia v Českoslovákoch. To je pre mňa realita. Len jednota nám zaistí bezpečnosť a možnosť slobodného, kultúrneho, sociálneho, hospodárskeho a politického vývoja.

Záverom by som chcel povedať niečo na adresu bratov Čechov. Ich stanovisko a postup je stanoviskom nezodpovedných detí. Mali by vedieť, že Československá republika sa dá zachrániť len na tej ideológii na ktorej bola budovaná, len tak môže súčasne byť pevnou základňou pre organizovanie strednej Európy. Je chybou sa domnievať, že Čechy s Moravou by sa udržali samostatné bez Slovenska a opačne. Každé uvolnenie štátoprávného pomeru zahubí oboch. Preto je nepochopiteľné stanovisko — vyjadrené dnes veľkým počtom — t.j., aby si Slováci sami rozhodli v akom pomere k Čechom chcú žiť. To je cesta k rozluke a záhube.

**KLUB DOMOV Z NSČK A ODBOČKA ČSNRA
"VLASTA VRÁZ"**

srdečne zve na

Hudební a zpěvní program

*"Časy
se
mění"*

**V NEDĚLI 4. DUBNA VE 3:00 P.M.
V SÁLE SOKOLA STICKNEY
4131 South Home Avenue, Stickney, Illinois**

Vystoupí JAN VODŇANSKÝ, známý zpěvák a textář a naši již dobře známí umělci, které jsme loňského března slyšeli na jejich úspěšném koncertě ve škole Havlíček v Berwynu za jejich prvního amerického turné: známý skladatel a zpěvák DANIEL DOBIÁŠ a oblíbená šansonierka slovenského původu ZUZANA TALPOVÁ.

Nenechte si ujít tuto jedinečnou příležitost a přijďte si poslechnout všechny tyto známé umělce našeho rodného domova.

Cena lístku v předprodeji \$10.00, u pokladny v den koncertu \$12.00. Lístky k dostání v Berwynu v obchodě "European Village", 6531 W. Cermak Rd. Tel. (708) 488-4500; v redakci Hlasu národa, 2340 So. 61st Ave., Cicero, Ill. Tel. (708) 656-1050 a u členů Klubu Domov a odbočky Vlasta Vráz.

Občerstvení, domácí pečivo s kávou a nápoje u plně zásobeného baru budou se prodávat od 2:00 P.M., o přestávce a po představení.

Ušchovejte si své vstupenky — vylosovaný návštěvník bude šťastným výhercem ceny, darované firmou Crystalex, která v Novém Boru vyrábí překrásné broušené křišťálové sklo.

Vzpomínka na narození TGM — 7. března 1850 **MASARYK — RODÁK MORAVSKÝ**

Když Masaryk dovršil 85 let svého rušného, plodného a bohatýrského života, právě na vrcholku své kariéry, byl uctíván svým národem nejen jako president, ale jako člověk, zosobňující nejkrásnější vlastnosti národní a lidské. Pochybujeme, že kdy v historii byl vztah všech vrstev národa k hlavě státu upřímnější a hřejivější, než jak jej projevil československý lid k osobě Masarykově; daleko více k osobě nežli k jeho presidentské hodnosti. To byla láska lidu k člověku, prostá, ale spontánní.

Oslav se tehdy zúčastnily také všechny instituce školské a vědecké, avšak zvláštního historického významu dodal oslavám profesorský sbor pražské Karlovy university ústy rektora dr. Pekaře. Prof. Pekař, jeden z nejvýznamnějších čs. dějepisců, světově uznávaný, a sám dosavadní vědecký odpůrce Masarykův, zejména ve výkladech husitské doby, prohlásil, že *Masaryk si vybojoval prvenství v celých dějinách československého národa*. Tak nejvyšší učiliště československé připojilo k účtě o lásce všeho občanstva i trvalé uznání nesmrtelného životního díla Masarykova.

Masarykův význam však zasáhl daleko za hranice Československa, zejména na tuto stranu oceánu, neboť Masaryk byl apoštolem tří největších universálních ctností civilisované společnosti lidské: aspoštolem svobody, demokracie a humanity. Bylo to jeho hlavní vyznání víry. Masaryk hlásal svobodu sociální a svobodu duchovní pro jednotlivce i národy.

Demokracie byla mu politickou vírou a životním názorem, demokracie co svobodná diskuse bez teroru a znásilňování. A nade vším jeho koncepcie humanity, kterou vyjadřoval slovy: "Všecko lidské konání má vyvěrat i pohnutek mravních! "Ježíš, ne Caesar!"

Zhodnocování Masaryka dlužno však ponechat povoláním autoritám, a my, Moravané, sdružení v Ústředně moravských spolků, projevujeme upřímnou lásku k nesmrtelné památce největší postavy našich dějin, a současně oprávněnou hrdost, že byl naším rodákem, a že uchoval si až do sklonku života kus té bodré charakteristiky moravského Slováčka a dialektu i ve zvycích a nestrojeně je projevoval.

Ten jihovýchodní kout naší Moravy, mezník mezi východní částí Čechů a západní částí Slováků v Československé republice zrodil veliké trojhvězdy na nebi dějin národa.

Za co se Komenský modlil ve svém exilu, co Palacký kázal svému národu, to Masaryk uvedl ve slavný skutek!

My Moravané skláníme se dnes v účtě před památkou majestátu Masarykova. *Vybráno ze Sborníku TGM*

ANTONÍN ČERMÁK

starosta města Chicaga v roce 1931

Roku 1873 se narodil v Kladně chlapec Kateřině a Antonínu Čermákovi. Čermák byl havířem a se svou manželkou se rozhodl emigrovat do Spojených států. Malé novorozeně, Tony Čermák, se tak dostal do Illinois.

Mladý Tony začal svou pracovní kariéru v uhelném dole v Braidwood, Illinois, kde vydělával \$1.10 za jeden týden. V dolech se tenkrát málo starali o bezpečnost, hodiny byly

douhé a budoucnost nejistá. K této prožívané skutečnosti se vztahuje Čermákův zájem o dělnické unie. V roce 1889 bylo Čermákovi šestnáct let. Přijel do Chicaga a usadil se v českém okolí Plzeň. S malým vozem se dal do obchodu. Rozvážel dřevo na topení dům od domu.

Jeho politické vzdělání začalo brzy. Přes kapitána volební oblasti se stal hlavou volebního distriktu. Čermák měl administrativní nadání, energii, vytrvalost a jeho rozumnost mu rozšiřovala okruh politického vlivu. V roce 1902 byl zvolen státním zástupcem a dvakrát znovu zvolen. Toto byla léta, která mu dala velkou zkušenost v politice. V soukromém životě se stal prodávatelem realit, bankovním, stavebním a půjčovným úředníkem. Lawndale District, nové české okolí, se stalo jeho politickou základnou. Byl zvolen aldermanem čtyřikrát. Jeho politická filosofie se upřesnila a stal se důležitou osobou v Demokratické straně.

V roce 1931 byl zvolen Mayorem Chicaga jako první Mayor v cizině narozený. V tomto směru je stále jediným. Jako Mayor v době "deprese" vynikal prostým, rozumným řešením problémů a stal se tak celonárodní politickou osobností. Cestoval po Evropě, aby "prodával Chicago" jakožto město příští celosvětové výstavy. Jeho plány byly náhle násilně přerušeny na Floridě v Miami, kde 15. února 1933 byl zasažen kulkou, která byla míněna pro vítězného kandidáta na prezidentský úřad, Franklina Delano Roosevelta. Čermák podlehl zranění 6. března. Na jeho pohřeb přišlo půl miliónu lidí. Byl pohřben na Národním Českém hřbitově v Chicagu.

* * *

4. března 1993 byla znovu dedikována náhrobní deska Mayora A. Čermáka a to na místě atentátu v Bayfront Park, Miami, Florida. Sestra Emily Welcl-Růžička spolu s ostatními krajany se postarali o memorial k 60. výročí tragedie.

* * *

Krajané v Chicagu se sejdou 6. března 1993 ve 2 hod. odpoledne na Českém národním hřbitově u hrobky Mayora A. Čermáka, kde vzdají čest k jeho 60. výročí smrti.

In Memoriam...

JANA SARKANIČE, padlého u Dukly, padlého za svobodu ČSR.....\$25.00
Darováno PhDr. Gabrielem Sarkaničem, Warren, NJ

PAMATUJTE NA RADU SVÝM PŘÍSPĚVKEM!

Schvalujete-li pevné zásady a postoj Rady k nejdůležitějším otázkám dnešního vývoje, získejte nám nové členy!

Láska k bližnímu je v plánu světa, lidská společnost stojí na lásce, ale nestačí mít k člověku jen tak zvaný milý cit — láska, humanita se musí ztělesnit v práci, v součinnosti, v tvoření a tím v zdokonalování světa nám daného. Jsme dělníci na vinici boží!

ZÁZRAKY SE PŘECE JEN DĚJÍ

Tak ses tedy narodila. Přišla jsi k nám s novým rokem, zpočátku dítě nežádané, ale s postupem doby stále toužebněji očekávané a doufám, že se brzy staneš dítětem milovaným. Jak to ale všechno bylo?

Většina z nás jsme se narodili v republice, v Československé republice a celý náš život byl s ní spjatý. Nedovedli jsme si představit, že by tomu mohlo být jinak. Vznikla před 74 léty z pozůstatků Rakousko-Uherska a skládala se v podstatě ze tří částí — ze Zemí koruny české, Slovenska a Podkarpatské Rusi. Vznikla na základě spojeného úsilí moudrých mužů, kteří se dokázali sjednotit ve svých názorech a se zahraniční pomocí vytvořili ve středu Evropy vzorový demokratický stát.

Víme z historie s jakým jásotem byl tento stát vítán v Praze a v ostatních českých městech, zatímco na Slovensku a na Podkarpatské Rusi byl přijímán s rozpaky. Tisíciletá maďarská nadvláda byla tak vžitá, že mnozí lidé nevěděli, co si mají myslet. Bylo např. vyhlášeno, že k určitému datu pozbývají maďarské peníze platnost a že je možno vyměnit je za československé koruny. Mnozí nevěřili, že je konec maďarskému panství a Čechy, ty byly přece tak daleko. Forinty nevyměnili a o peníze přišli.

V roce 1918 představovaly Čechy průmyslovou velmoc. V rámci Rakouska-Uherska soustřeďovaly na sebe téměř veškerý průmysl země. A navíc české řemeslo a výroba byly tradičně na vysoké úrovni. Kdo by se mohl pochlubit např. takovým Dobřívským hamrem? (Ten byl postaven přibližně v roce 1420 a byla to na tehdejší dobu stavba grandiózní. Na prudkém spádu Černého potoka byla vybudována železná huť s rozměry 14x90 m, s pěti vodními koly a s veškerými technickými vymoženostmi té doby. Sloužil až do doby 1956). A naši tovaryši a vandrovníci po staletí vyráželi do světa a šířili dobré jméno českého řemesla, ale i muziky a nazpět si přinášeli poznatky a zkušenosti.

Již od přemyslovských dob byla Praha střediskem, kudy procházely obchodní stezky křižující Evropu z jihu na sever a ze západu na východ. A v dobách Karlových se stala i politickým, kulturním a uměleckým střediskem evropského významu. Po Bílé hoře sice její význam citelně poklesl, ale stále byla Praga caput regni et mater urbium. Stále sem ještě byli zváni vynikající umělci a Praha dozrávala do své podoby uměleckého klenotu. Historici, kteří studují určitá období Českého království, nacházejí prameny v archivech evropských měst — korespondence králů, kronikářů, zprávy obchodníků a vojevůdců. České země tvořily v posledním tisíciletí integrální součást Evropy.

V roce 1918 bylo tedy Československo nevyváženým útvarem — Češi se jaksí samovolně a iniciativně ujímali vedení. Východní část státu byla nádherná — měla své překrásné hory, husté lesy, ale byla chladná a za tisíc let v podruží ztratila kontakt se světem, neměla zkušenosti a představy. Navíc zde existovala silná podezřívavost vůči českému "kacířství". Naše husitská minulost a vznik církve Československé byly pro katolické Slovensko velkým pohoršením. A dále, česká snaha o rychlé pozvednutí hospodářské úrovně přiváděla z Čech mnoho lidí, kteří zaujali významné společenské a hospodářské funkce, což samozřejmě rovněž nebylo vždy přijímáno s jásotem. Prostě připravovala se zde půda pro pocit nespokojenosti a odmítání českého vlivu.

A výsledek se ukázal — v roce 1939 využili Slováci první příležitosti a neváhali se postavit na stranu fašistického Německa a okamžitě vyhlásit Slovenský stát. Na jejich obhajobu lze říci, že toto rozhodnutí nebylo za dané politické a mocenské situace zcela svobodné.

Za 40 let socialismu Slovensko vykvetlo a vyspělo. Postavily se silnice, továrny, města. Venkov má zcela novou výstavbu rodinných domků. Lidé navštěvovali školy. Jedinou negací je, že tento rozkvět získalo s příliš malou námahou, jen jaksí mimochodem. Není proto divu, že mnoho občanů vzpomíná s tesknoutou na doby minulé a jejich srdce dlí v socialismu, který dal zaměstnání a peníze a nežádal mnoho práce a s téměř žádnou odpovědností.

Jen asi díky naší politické nezralosti vděčíme za překvapení, jakým jsme byli zaskočení po roce 1989, když místo tvůrčího nadšení jsme byli postaveni před problémy, jakým byla např. pomlčková válka. Necháпали jsme. My jsme chtěli navázat na své demokratické principy a co nejrychleji se vělnit do společenství rodiny evropských států a místo toho stálo před námi nepochopitelné — v našich očích zcela nepochopitelné slovenské nápadly a požadavky. A začala kalvárie vyjednávání české a slovenské reprezentace. V mých vzpomínkách je to mūra, která mi přináší chvění ještě dnes. Jednání za jednáním, návrhy a ústupky z naší strany, vyumělkované hledání smyšlených křivd, kterými se Češi vůči Slováckům provinili a na druhé straně taktizující, vyčkávající a licitující slovenská reprezentace — žádné vědomí pospolitosti, žádná vůle o zachování republiky. Tendence je pryč, jen pryč, zviditelnit Slovensko a odnést si při tom maximální ekonomické výhody. Bylo dokonce vyhlášováno, že Slovensko na soužití finančně trátí. Když si jenom uvědomíme, že v roce 1918 nebyl téměř žádný rodil mezi bohatstvím Slovenska a Podkarpatské Rusi a srovnáme-li současný stav ekonomik v těchto dvou částech světa, vidíme, že Slovensko na 70letém soužití s Čechy moc neztratilo. Nicméně, jsem šťastná, že je dnes Slovensko v tak dobrém stavu, v jakém se nachází.

V nadpise tohoto článku vám ale slibuji povídání o zázraku. On se totiž u nás udál zázrak.

Po červnových volbách jsem si nejdříve oddychla, když jsem viděla výsledek voleb v Čechách, pak mě ale začaly děsit výsledky slovenských voleb. Bylo jasné, že se tyto dva články federace dávají každá odlišným směrem. Viděla jsem před sebou zase nekonečná jednání, usmívající se slovenskou reprezentací tak, jak jsem ji již přes dva roky zažívala, reprezentací, která nepřináší žádné konkrétní návrhy, ale s ničím nesouhlasí a čas plyne a plyne. Ten nenahraditelný čas! Viděla jsem naše hospodářství, naše zanedbané a zaostalé továrny, obchodní síť a vůbec vše a místo okamžitých a razantních opatření k nápravě jsem si představovala, jak naše vedení, naše české vedení jen plýtvá svým intelektem na řešení neřešitelného.

Jenže to zde již byla jiná reprezentace, jiná na obou stranách. Netajím se, že pan Mečiar není můj typ. Jeho způsoby, jeho názory a názorová pružnost, jeho výroky! Nedovedla jsem si představit, že by mezi reprezentací, které stál v čele a českou reprezentací vedenou panem Klausem by mohlo dojít k dohodě. K dohodě, která by stát sjednotila a otevřela dveře k tvořivé budoucnosti. A přece k dohodě došlo. Na jiných předpokladech, na zcela jiných předpokladech, na předpokladech, na jaké jsme si museli zvykat a zvyknout, na řešení, které měnilo vše zažité, vše zavedené,

vše, v čem jsme vyrostli a k čemu jsme se upínali. Toto řešení, které připustilo rozdělení státu, bylo v podstatě hrdinským činem, protože škrtilo to, co jsme měli rádi.

* * *

Stojíme na prahu roku 1993 — svobodní, s perspektivou dobrých sousedských vztahů a styků, se svým parlamentem, který dovede rozpoznat vážnost okamžiku a dokáže se dohodnout a sjednotit, se svou schopnou vládou a spoustou nadaných lidí. Škoda, že jste neviděli schůzi České národní rady 1. ledna 1993 v 13 hodin. Bylo to slavnostní uvedení republiky. Již sama nádhera Vladislavského sálu, která tvořila nejen rámec, ale současně i připomínala naši historii a dále, krásné, kulturní, vyvážené a vytříbené projevy řečníků. Mluvil předseda parlamentu Milan Uhde a předseda vlády Václav Klaus. Každý projev jiný a každý krásný. Pan Uhde končil svůj projev lakonicky: "Česká republiko, dobrý den".

Tak tedy, Česká republiko, dobrý den. —šf—

Převzato z Čsl. týdeníku, 26. ledna 1993

ZŮSTÁVAJÍ JEN KRÁSNÉ VZPOMÍNKY...

V sobotu 30. ledna 1993 se konal v krásném plesovém sále předního chicagského hotelu Ritz-Carlton 42. výroční ples oblastního výboru Československé národní rady americké.

Nejen našim mladistvým debutantkám Šárce Bártkové, Michelle Penn, Marii a Janě Pospíchalové, Nině Podgorné a Michelle Voračkové, ale i nám všem, kteří jsme na plese byli, zůstaly na něj krásné vzpomínky.

Na tento slavnostní večer, který je vždy významnou společenskou událostí naší zdejší národní komunity se debutantky a jejich rodiny dlouho předem těšily a připravovaly. Pilně též nacvičovala skupina Beseda/Domov na své taneční vystoupení.

Fléglova polonéza v choreografii Jana Uhlíře svěže a s půvabem mládí zatančena debutantkami a jejich tanečnicí; stejně tak s citem a s pochopením pro krásu našich národních tanců předvedený nový program skupiny Beseda/Domov v choreografii Zdeňky Sohrabi, byl odměněn nejen dlouhotrvajícím záslužným potleskem, ale všechny nás rozradostnil a u příslušníků starších generací vyvolal vzpomínky na jejich mládí.

Večer oživovaly melodie písní, většinou ze zdejší doby "Big Bands", hrané známou hudbou Bill Scota, která každému na požádání zahrála i tu jeho oblíbenou.

Náš čestný host, velvyslanec České republiky Dr. Michael Žantovský, krátkým projevem pozdravil přítomné.

Pat Michalski, sekretářka pro etnické záležitosti guvernéra Jim Edgara přišla našeho hosta jménem guvernérovy nejen pozdravit, ale i předat mu darem krásnou knihu fotografií státu Illinois. Rovněž popřála našim debutantkám hodně úspěchu při jejich představení společnosti na našem 42. výročním plese.

Všechny přítomné srdečně přivítali Co-chairpersons večera ses. F. Uhlířová (česky) a br. T. Jandáček (anglicky).

Svým důstojně jemným způsobem debutantky společnosti představili naši věrní Master a Mistress of Ceremonies Dennis a Mary Ann Sadílek.

Počáteční modlitbu pronesl Rev. Rudolph S. Shintay a závěrečnou Otec Vojtěch Vít, O.S.B., kaplan NSČK.

Všem, kteří jakýmkoliv způsobem na kterémkoliv místě pomohli při pořádání našeho 42. výročního plesu upřímně děkujeme. Jako vždy ochotně pomáhala ses. Olga Kovářová, br. V. Ženíšek, br. J. Richard, Rev. a Mrs. R. Shintay, Mr. a Mrs. D. Sieger, Mrs. B. Ruska, jakož i ostatní členové plesového výboru.

Děkujeme též všem celostránkovým dárcům, patronům a sponzorům naší programové knížky, jako Vám všem, kteří jste opět věrně mezi nás přišli, abychom společně v příjemném prostředí krásného plesového sálu hotelu Ritz-Carlton za přítomnosti našeho čestného hosta, velvyslance České republiky, Dr. Michaela Žantovského, prožili večer, na který budeme rádi vzpomínat, a na kterém se sešly všechny generace naší zdejší národní komunity.

Za tiskový výbor oblastního výboru ČSNRA — F.U.

Úspěšný 42. ples ČSNRA, konaný 30. ledna 1993 Radostný pohled na usměvavé debutantky

Michelle Pennová, Marie Pospíchalová, Šárka Bártková, Marie Voračková, Jana Pospíchalová, Nina Podgorná.

300 let Čechů a Slováků v Americe

PANORAMA

Krajanská kronika Panorama zaznamenala pro budoucí generaci náš přínos Spojeným státům americkým. Dílo se skládá ze dvou částí: z historického úvodníku ke každé kapitole a z předplacených životopisů. Dr. G. Švejda, historik, napsal stat' o prvních českých a slovenských přistěhovalcích. Každý americký stát má svoje kapitoly o svých začátcích.

Panorama je k dostání v kanceláři ČNRA — 2137 S. Lombard Ave., Cicero, IL 60650 — Tel. 656-1117. Cena \$7.00 + poštovné \$1.50.

Zašlete zdarma ukázkové číslo Věstníku na:

JMÉNO _____

ADRESA _____

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (708) 795-5800 — (312) 242-2224

V Ě S T N Í K

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

FIRST CLASS MAIL